Spirit of Bosnia / Duh Bosne
An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Moj Poslednji Radni Dan

Aisa Softič

Bio je to decembar 1992 godine, poslednji radni dan prije zimskog ferja. Ja sam ušla u školu gdje sam radiala kao učiteljica i directorica 15 godina ne misleći ni o čemu osim o tom danu, mojim učenicima i lekciji koju ih trebam učiti. Murisa, radnica na održavanju čistoće i moja draga prijateljica, odjednom je promjenula moje raspoloženje. Njen zabrinut izgled i strah rekao mi je da će današnji dan biti drugačiji od poslednjih dana koje sam imala. Sledećih desetak minuta rekle su mi da će sva moja sutra biti isto tako drugačija.

“Aisa, hajmo na sprat. Imam da ti kažem važne novosti,” Murisa je šaputala. Ja sam išla za njom, ona je žurila uz stepenice na drugi sprat, prošla biblioteku i zaustavila se uz prozor gledajući dole u maglovit školski vrt.

“Slušaj me pažljivo,” reče ona. “Danas je tvoj, Belkisin, Mirsadin, Hikmetin i moj poslednji radni dan. Jutros je direktor Branko Lazarevic napisao u zbornici rečenicu: ‘Svako ko nema muža, sina, ili brata u srpskoj voksci, ne može više raditi u školi.’

“Ali, ja znam nešto još gore od toga,” ona reče i dodje blizu mene šapćući.

“Kad sam donijela kafe u zbornicu, čula sam grupu učitelja spominju tvoje ime. Ja sam malo pričekala, pravila sam se da čistim stolove, da vidim mogu li odgonetnuti šta se dogadja. Gospodin Miloš Smolić, nastavnik odbrane i zaštite, je pitao šta ti radiš u ovoj školi. On je rekao ako te niko ne istjera is škole on će to uraditi puškom. Jeste, rekao je njegovom puškom. Ja sam to čula mojim ušima.” Murisa je držala šolju njenim nervoznim rukama i pinula gutljaj čaja; njene oči su govorile da je strah vladao njom. Ona popi nekoliko gutljaja, pažljivo pogleda i posluša sve zvukove oko nas i sačeka da odgovorim.

Zanijemila sam u šoku.

“Ja se plašim za tebe,” nastavi Murisa. “Ti živiš sa tvojim sinom tinedjerom i starom svekrvom. Ti nemaš nikakvu zaštitu, nikakav snažan izvor da se osloniš.”

“Hvala ti Murisa, ali ne brini se za mene. Ja ću biti uredu.” Moje riječi su se miješale sa zvukom Murisinih koraka kada je ona silazila. Nisam mogla da se pomaknem. Tišina je bila oko mene i ja sam se molila:

“Dragi Bože, zašto se sve ovo meni dogadja? Je li moje cijelo putovanje Tvoj test ili Tvoja kazna? Ako je ovo Tvoj test, molim Te, vodi me da to položim i zaradim Tvoje zadovoljstvo. Ako je ovo Tvoja kazna, pokaži mi šta sam uradila loše. Pomozi mi da nadjem način da to popravim. Da li Ti čujes moje molitve? Ja se patim na ovom svijetu. Šta ću raditi bez posla? Kako će živjeti moj sin, moja svekrva i ja bez novca? Dragi Bože, uslišaj moje molitve, pomozi mi d anadjem pravi put i pomozi nam da preživimo. Amin.

Ustala sam i pošla polako prema zbornici. Ruke su mi odjednom bile hladne kao led. Držala sam moju tašnu čvrsto da sakrijem njihovo drhtanje. Ušla sam u zbornicu, pozdravila i sjela na moje uobičajeno mjesto blizu vrata. Zbornica je bila puna, jeziva tisana; moje kolege su skretale njihove poglede neželeci da sretnu moj.

Plaše li se oni mene ili njihove savjesti? pitala sam se. *Jesu li oni iznenada “otkrili moje grijehe” I napravili štit da se iza njega sakriju? Šta se sada promijenilo?Mi smo radili zajedno 15 godina. Je li grijeh biti Musliman? Zar oni ne znaju moj karakter? Šta su oni našli pogrešno? Gdje su moji prijatelji? Kako oni mogu opravdati svoje postupke? Kuda sve ovo ide?*

Zvono je prekinulo tišinu.Učitelji su otišli iz zbornice. Ja sam podigla glavu u praznoj sobi, zgrabila dnevnik I pošla prema oglasnoj ploči. Rečenica o kojoj me Murisa obavijestila je bila tu. Iako sam znala svaku riječ, pročitala sam ih ponovo. Gledajući u riječi, osjećala sam kako napetost raste u meni. Sjela sam željeleći da ne obraćam pažnju na rečenicu kao da je to loš san, ali riječi ‘ne može više raditi u ovoj školi’ su svijetlile u mom mozgu.

Istina je, mislila sam. Danas je moj zadnji radni dan. Šta da radim?Mogu li sada ići kući?Trebam li ići u razred i učiti moje učenike?Mogu li ih ja danas učiti?Je li moj glas dovoljno jak?Radi li moj mozak?Je li direktor još u školi? Trebam li s njim razgovarati? Ima li iko da mi pomogne. Iko?

Skupila sam snagu, ustala i pošla prema učionici. Otkucaji mog srca su uznemiravali školsu tišinu. Učenici su bili neobično mirni kada sam ušla u učionicu. Drhtavim rukama sam napisala naslov na talbi. Gledala sam u naslov što sam napisala ali rečenica iz zbornice je okupirala moje misli. Pogledala sam u moje učenike nadajući se da će možda njihova fina energija inspirisati me i dati mi snagu da ih predvodim kako sam to radial svih 23 godina moje učiteljske prakse. Prvi put nisam mogla da progovorim. Svih 25 pari očiju zbunjeno su me gledale. Ja volim te oči, ali ne mogu da izdržim njihov zbunjen pogled. Okrenula sam se prema tabli da se skoncentrišem na naslov i trepnula sam nekoliko puta moje nabuhlim očima da zaustavim suze. Okrenula se prema učenicima punovo, otvorila usta, ali suze su bila brže od mojih rijeci. Vulkan tuge je eruptirao i ja nisam mogla zaustaviti buicu vrelih suza. Pokrila sam lice rukama, otvorila vrata razreda i izletila na hodnik. Sjela sam na klupu ispod učenickih kaputa, podbočila glavu rukama i jecala nekontrolisano. Dva učenika su došla i sjela sa moje obe strane. Jedan od njih je rekao nježno,

“Gospodjo Softić, šta se dogodilo? Kako mi možemo pomoci?”

“Danas je moj zadnji radni dan. Ja nisam željela da to podijelim sa vama, žao mi je ja

nisam mogla da sebe kontrolišem. Ja ću uskoro doći u razred," ja sam rekla želeci da smirim glas.

"Mi želimo pomoći. Šta mi trebamo raditi?" upita drugi učenik.

"Mnogo vam hvala, ali vi mi ne možete pomoći. Vaša podrška i razumijevanje pomaže me dovoljno," ja sam rekla i gledala njihove tužne oči. Ustala sam, obrisala lice i ušla u učionicu.

"Oprostite mi, ja sam pokušala da ne pokažem svoja osjećanje, ali danas je to vrlo teško za mene. Ja volim biti učiteljica, volim vas moje učenike i volim ovu školi," ja sam rekla i moj glas je drhtao ponovo. Oči su mi se napunile suzama. Pričekala sam minutu, objasnila rečenicu iz zbornice i njeno značenje za moj život. Odjednom razred se pretvorio u veloku košnicu. Nekoliko učenika je podiglo ruke.

"Gospodjo Softić, mi možemo protestirati ispred vojne zgrade," rece Babić.

"Mi ćemo protestovati ispred škole. Nećemo se vratiti u školu bez vas, gospodjo Softić," reče Nikolić.

"Hoćem, hoćemo!" cijeli razred je odjekivao.

"Hvala vam, ali ja ne želim nikakve proteste. Ja želim da vi nastavite vaše obrazovanje.Skupljanje korisnog znanja je vaš glavni zadatak. Znanje je bogatstvo koje niko vam ne može uzeti. Vi završavate srednju školu i ispred vas su prijemni ispiti za upis na fakultet .Ja vam želim uspjeh u ličnom i profesionalnom životu," ja sam rekla iz dna mog srca i zadnji put zatvorila vrata učionice u Bosni

Napolju, nekoliko metare od škole, hiljade bosanskih izbjeglica se motalao na mostu "Brarstvo i Jedinstvo koji je spajao Bosnu i Hrvatsku, u ogromnoj liniji stvarajući najveću i najružniju zmiju na svijetu. Stariji ljudi su stajali na obali rijeke sa bosanske strane , mahali drhtavim i izboranim rukama i zvali njihove unuke, "Hassane, Huseine, Fatima, Amra, Leila, Saide, Yusufe, Ibrahime…nemoj te zaboraviti nanu, nemoj te zaboraviti dedu, nemoj te zaboraviti Bosnu. Vjetar je gušio njihove riječi i zamotavao ih u riječne talase.

© 2012 Aisa Softić

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.